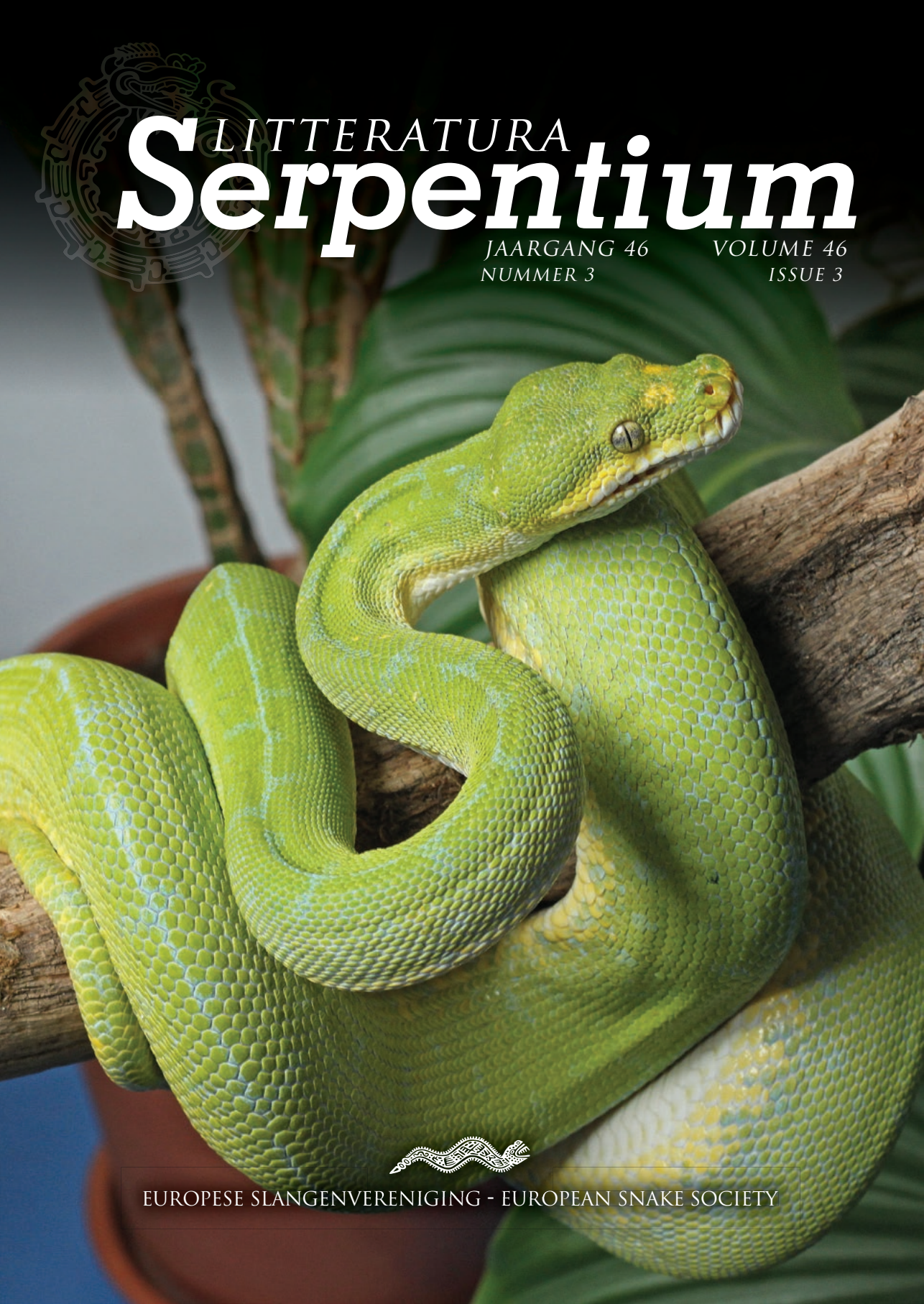

LITTERATURA Serpentium

JAARGANG 46 VOLUME 46
NUMMER 3 ISSUE 3

EUROPESE SLANGENVERENIGING - EUROPEAN SNAKE SOCIETY

INHOUDSOPGAVE

■ ARTIKELEN
Het Aru-tijdperk, 28 jaar met *Morelia viridis* — 120
Gijs van Aken

Koningscobra's op de trein — 142
Bram Bosman

LAT-relaties — 144
Gijs van Aken

Een Aziatische slang in het hart van Vlaanderen — 146
Bastiaan Geers

Hoe zijn slangen giftig geworden? — 156
Jory van Thiel

Natrix maura aan de dis — 160
Greet Mulder

■ RUBRIEKEN
Voorwoord — 116

Van het bestuur — 118

CONTENTS

■ ARTICLES
The Aru era, 28 years with *Morelia viridis* ____ 120
Gijs van Aken

King cobras on the train ____ 142
Bram Bosman

LAT relationships ____ 144
Gijs van Aken

An Asian snake in the heart of Flanders ____ 146
Bastiaan Geers

How did snakes became venomous? ____ 156
Jory van Thiel

Natrix maura at the table ____ 160
Greet Mulder

■ COLUMNS
Foreword ____ 116

From the board ____ 118

VOORWOORD

Kent u Old Shatterhand en zijn vriend Winnetou? Deze legendarische avonturiers beschikten beiden over een bijna bovennatuurlijk zesde zintuig, waarmee zij gevaar voelden aankomen en aan menig wisse dood konden ontsnappen.

Wij moesten aan hen denken toen we aan het lezen waren in *Een immense wereld* van wetenschapsjournalist Ed Yong, een fascinerend boek over de beperkingen van onze eigen zintuigen en de bijzondere manieren waarop dieren de wereld waarnemen. Zo blijkt de Afrikaanse pofadder niet alleen uitstekend visueel gecamoufleerd, maar mogelijk ook chemisch vrijwel ondetecteerbaar te zijn. Zelfs dieren met een uitzonderlijk scherpe neus kunnen een levende pofadder niet ruiken, terwijl zij zijn vervelling wel waarnemen. Hoe en waarom? Daar is men nog niet achter. Fantastisch en uitdagend toch!

FOREWORD

Do you know Old Shatterhand and his friend Winnetou? These legendary adventurers were both endowed with an almost supernatural sixth sense, allowing them to sense approaching danger and escape certain death on more than one occasion.

They came to mind as we were reading *An Immense World* by science journalist Ed Yong, a fascinating book about the limitations of our own senses and the extraordinary ways in which animals perceive the world. The African puff adder, for instance, turns out not only to be superbly camouflaged visually, but possibly also to be almost chemically undetectable. Even animals with an exceptionally keen sense of smell are unable to detect a living puff adder, while they can perceive its shed skin. How and why? We do not yet know. Fascinating — and challenging — is it not?

Dat maakt maar weer eens duidelijk hoe onmisbaar voortdurend onderzoek naar onze wereld, haar bewoners en onszelf is. Alleen door te weten, kunnen we begrijpen, waarderen en beschermen. Ook deze aflevering van *Litteratura Serpentium* laat zien hoeveel onderzoek er wordt gedaan naar de dieren die ons zo na aan het hart liggen. En verheugend is dat een aantal van deze onderzoekers nog jong is – veelbelovend voor de toekomst.

Bram Bosman vertelt hoe sommige koningscobra's in India ver buiten hun bekende verspreidingsgebied terechtkomen. Bastiaan Geers is onlangs gepromoveerd op onderzoek naar een populatie Chinese prachtslangen in Vlaanderen en onderzoekt wat er gebeurt wanneer een exotische slang zich ver van haar oorspronkelijke leefgebied vestigt. Jory van Thiel is gefascineerd door slangengif en onderzoekt hoe slangen in de loop van hun evolutie giftig zijn geworden. Gijs van Aken treft u twee keer aan in deze aflevering. Hij beschrijft zijn ervaring met *Morelia viridis*, slangen waarmee hij uitzonderlijk lang voor- en tegenspoed heeft gedeeld. Vereder laat hij zien dat ook slangen een LAT-relatie kunnen hebben... Van de foto's die Greet Mulder ons vanuit Spanje stuurde, waar zij in een slangenbiotoop een bijna autarkisch bestaan heeft ingericht, hebben we als bladvulling een collage gemaakt.

Wij vertrouwen erop dat u weer veel van uw gading aantreft in deze aflevering.

Tussen haakjes: op zondag 4 oktober zien we u in Houten graag weer op onze Slangendag. Hopelijk heeft u de gegevens daarvoor die we meestuurden met de tweede aflevering goed bewaard!

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong
Anton van Woerkom

It is yet another reminder of how indispensable continued research into our world, its inhabitants and ourselves truly is. Only by acquiring knowledge can we understand, appreciate and protect. This issue of *Litteratura Serpentium* also demonstrates just how much research is being carried out into the animals that lie so close to our hearts. Particularly encouraging is the fact that several of these researchers are still young — a promising sign for the future.

Bram Bosman describes how some king cobras in India find themselves far beyond their known distribution range. Bastiaan Geers recently obtained his PhD for his research into a population of Chinese beauty snakes in Flanders, and is investigating what happens when an exotic snake establishes itself far from its original range. Jory van Thiel is fascinated by snake venom and is exploring how snakes became venomous over the course of their evolutionary history. You will encounter Gijs van Aken twice in this issue. He reflects on his experiences with *Morelia viridis*, snakes with which he has shared an exceptionally long history, through both good times and bad. He also shows that snakes, too, can have a LAT relationship... We created a collage as filler material using the photos Greet Mulder sent us from Spain, where she has established a nearly self-sufficient life in a snake habitat.

We trust that you will once again find much to interest and delight you in this issue.

By the way, we look forward to seeing you again in Houten on Sunday, 4 October, for our Snakeday. We hope you have kept the details of the event that were included with the second issue!

Marcel van der Voort
Tom Hellebuyck
Richard de Jong
Anton van Woerkom

VAN HET BESTUUR

Verbod op reptielenbeurzen vooralsnog van de baan
Minister Van Essen van LVVN kiest niet voor een onmiddellijk verbod op reptielenbeurzen. In een brief aan de Tweede Kamer legt hij uit hoe hij omgaat met de in maart aangenomen motie die om zo'n verbod vroeg. Dibevo heeft zich de afgelopen periode actief ingezet om een verbod te voorkomen, omdat zo'n maatregel het dierenwelzijn niet ten goede komt en de handel juist naar het illegale circuit kan drijven.

Wat speelde er?
Op 24 maart stemde de Tweede Kamer in met een motie van de leden Graus en Kostić (PVV en PvdD) voor een verbod op reptielenbeurzen, vanwege zorgen over het dierenwelzijn. Dibevo reageerde daarop met de boodschap dat een verbod het dierenwelzijn niet verbetert, maar de handel juist naar de illegaliteit kan drijven. Dat beeld wordt volgens Dibevo bevestigd door ervaringen in Scandinavische landen, waar een vergelijkbaar verbod precies dat effect heeft gehad.

Wat heeft de minister besloten?
Minister Van Essen kiest in eerste instantie voor een beleidsregel in plaats van een verbod. Die beleidsregel verduidelijkt de dierenwelzijnsvoorschriften voor de tijdelijke huisvesting van reptielen en amfibieën op beurzen, tentoonstellingen en markten. Daarbij gaat het om concrete eisen aan de afmetingen, temperatuur en inrichting van de tijdelijke verblijven.

Waarom kiest de minister voor een beleidsregel?
De minister geeft daarvoor een duidelijke juridische redenering: een verbod moet aantoonbaar geschikt, noodzakelijk en proportioneel zijn. Wie te snel verbiedt zonder voldoende onderbouwing, riskeert dat de rechter het verbod vernietigt. Bovendien vergroot een verbod de kans dat de handel ondergronds gaat of naar het buitenland wordt verplaatst, wat

FROM THE BOARD

Ban on Dutch reptile fairs off the table for the time being
Minister Van Essen of LVVN has decided not to introduce an immediate ban on reptile fairs. In a letter to the Dutch House of Representatives, he explains how he intends to respond to the motion adopted in March calling for such a ban. Dibevo has actively worked to prevent a ban, because such a measure would not improve animal welfare and could instead drive the trade into the illegal circuit.

What happened?
On 24 March, the Dutch House of Representatives voted in favour of a motion by MPs Graus and Kostić (PVV and PvdD) calling for a ban on reptile fairs because of concerns about animal welfare. Dibevo responded by stating that a ban would not improve animal welfare, but could instead drive the trade underground. According to Dibevo, this is supported by experience in Scandinavian countries, where a similar ban had precisely that effect.

What has the minister decided?
For the time being, Minister Van Essen has opted for a policy rule rather than a ban. The policy rule clarifies the animal welfare requirements for the temporary housing of reptiles and amphibians at fairs, exhibitions and markets. These include specific requirements concerning the dimensions, temperature and furnishing of the temporary enclosures.

Why has the minister opted for a policy rule?
The minister has a clear legal rationale for this: a ban must be demonstrably suitable, necessary and proportionate. Introducing a ban too quickly, without sufficient justification, risks having it overturned by a court. In addition, a ban increases the likelihood that the trade will move underground or abroad, which could in turn result in more transport of these animals.

juist kan leiden tot méér transport van deze dieren.

Wat betekent dit in de praktijk?
Een beleidsregel biedt bovendien ruimte voor gericht toezicht en voorlichting. De RVO kan op de beurzen blijven informeren over de CITES-regelgeving, terwijl de LID en NVWA toezicht kunnen houden op de gezondheid en het welzijn van de dieren.

Waakzaamheid blijft geboden
Dankzij de lobby van Dibevo is er vooralsnog geen verbod op reptielenbeurzen, maar de minister werkt tegelijkertijd wel aan de uitwerking van een verbod als stok achter de deur. Als blijkt dat de nieuwe beleidsregel onvoldoende resultaat oplevert voor het dierenwelzijn, kan die uitwerking alsnog in procedure worden gebracht. De organisatoren van reptielenbeurzen doen er daarom verstandig aan hun eigen standaarden serieus te nemen en te laten zien dat de regels strikt worden nageleefd.

Dibevo volgt de ontwikkelingen rond de invulling van de beleidsregel op de voet en blijft met de minister en de Kamer in gesprek over een aanpak die het dierenwelzijn écht dient.

Met dank aan Gerrit Hofstra van Dibevo

What does this mean in practice?
A policy rule also allows for targeted supervision and information. The RVO (Netherlands Enterprise Agency) can continue to provide information on CITES regulations at fairs, while the LID and NVWA (Netherlands food and consumer product safety authority) can supervise the health and welfare of the animals.

Vigilance remains necessary
Thanks to Dibevo's lobbying efforts, there is no ban on reptile fairs in the Netherlands for the time being, but the minister is nevertheless working on the development of such a ban as a measure of last resort. If the new policy rule proves insufficient to achieve the desired results for animal welfare, the ban could still be formally pursued. Organisers of reptile fairs would therefore be well advised to take their own standards seriously and demonstrate that the rules are being strictly observed.

Dibevo is closely monitoring developments concerning the implementation of the policy rule and will continue to engage with the minister and the House of Representatives on an approach that genuinely serves animal welfare.

With thanks to Gerrit Hofstra of Dibevo
(Dibevo, the Dutch trade association for businesses in the pet sector)

ESV-boeken en andere uitgaven
ESS editions and others publications

NEDERLANDSTALIGE UITGAVEN *HERPETOLOGISCHE BUNDELS:*

- Marcel van der Voort, 2014, *Adders onder het gras*! *Over slangen in mythen en verhalen*. Een bloemlezing van cultuurhistorische artikelen zoals in de jaargangen 13 t/m 31 in *Litteratura Serpentium* zijn verschenen. Tweede, aangevulde en gecorrigeerde oplage. € 17,50.
- Ron Bronckers (2019), *Adderjagers! Portretten van een verdwenen en vergeten beroep*. Verzamelde artikelen uit de jaargangen 28 t/m 38 van *Litteratura Serpentium*. Tweede, vermeerderde druk. € 25,-.
- *Herpetologische Bundels deel 4: Waterslangen, 2013*. Bloemlezing van artikelen over waterslangen uit de jaargangen 1 t/m 30 van *Litteratura Serpentium*. € 15,-.
- Sterrin Smalbrugge (2019), *Het Grote Reptielenboek*. € 19,99.

Om te bestellen binnen Nederland, neem contact op met de penningmeester: treasurer@snakesociety.nl. Vermeld daarbij de gewenste titel en vraag naar de prijs inclusief verzendkosten. U krijgt dan na betaling uw exemplaar toegestuurd.

ENGLISH TITLES PUBLISHED IN THE SERIES *HERPETOLOGICAL VOLUMES:*

- Marcel van der Voort, 2012, *There's a snake in the grass! About snakes in myths and stories*. € 17,50.
- Ron Bronckers, 2019, *Viper hunters! Portraits of a vanished and forgotten profession*. € 25,00.
- A.A. Verveen, 2nd Edition 2024, *The Behaviour Cycle of the Boa constrictor in Captivity*. € 29,50.

Please contact the treasurer to order a copy. Name the title you wish to order and ask for the price including shipping costs.
E-mail: treasurer@snakesociety.nl

